

Sygn. akt I A Ca 565/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata (spr.)
Sędziowie	:	SA Małgorzata Dołęgowska SO del. Jarosław Marek Kamiński
Protokolant	:	Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2011 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. I.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Izby Celnej w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji **powódki**

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 14 czerwca 2011 r. sygn. akt I C 695/10

1. **prostuje zaskarżony wyrok w komparycji poprzez właściwe oznaczenie strony pozwanej jako: „Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Izby Celnej w O.”;**

2. **oddala apelację;**

3. **zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

UZASADNIENIE

Powódka E. I. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Izbie Celnej w O. wnosila o zasądzenie kwoty 69.790 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazywała, że na dochodzoną pozwaną kwotę składały się: równowartość utraconego dochodu z tytułu pełnienia służby za okres od dnia 9 czerwca 2006r. do dnia 25 maja 2008r., dwa dodatkowe wynagrodzenia roczne, świadczenia urlopowe przyznawane obligatoryjnie każdemu

funkcjonariuszowi z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, a także kwota 5.490 zł, którą uiściła radcy prawnemu za sporządzenie skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego i reprezentację przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.

Pismem z dnia 24 listopada 2010r. powódka rozszerzyła powództwo o kwotę 12.000 zł, ostatecznie żądając kwoty 81.790 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 69.790 złotych od dnia 21 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty. Kwota ta stanowiła środki, jakie Powiatowy Urząd Pracy przyznał jej na rozpoczęcie działalności gospodarczej, z których ostatecznie musiała zrezygnować z uwagi na toczące się z jej udziałem postępowanie administracyjne.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Izby Celnej w O. wnosił o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Twierdził, iż powódka nie wykazała, aby decyzje Dyrektora Izby Celnej, nawet jeśli zostały uchylone ze względów proceduralnych wyrządziły jej szkodę. Kwestionował również sposób wyliczenia żądanego przez powódkę odszkodowania uznając, że powinno być ustalone w kwocie netto. Nadto wnosił o oddalenie powództwa w części rozszerzonej wskazując, iż nie pozostaje ono w normalnym związku przyczynowym ze zwolnieniem powódki.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2011r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.853 zł 60 gr z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; zasądził od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kwotę 3.083 zł 99 gr tytułem zwrotu kosztów procesu; nie obciążył stron postępowania opłatą sądową od pozwu i od rozszerzonego powództwa, od uiszczenia której powódka w całości była zwolniona.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujące ustalenia i ocenę prawną:

E. I. pełniła stałą służbę w Izbie Celnej w O. w okresie od 26 lipca 1993r. do 8 marca 2010r. odpowiednio na stanowiskach młodszego kontrolera celnego, kontrolera celnego i starszego kontrolera celnego.

Pismem z dnia 26 stycznia 2005r. Prokuratura Okręgowa w Olsztynie zawiadomiła Dyrektora Izby Celnej w O. o przedstawieniu powódce zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 228 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 k.k., polegającego na przyjmowaniu korzyści majątkowych w związku z wykonywanymi obowiązkami służbowymi.

W styczniu 2005r. powódka została tymczasowo aresztowana, jednakże ten środek zapobiegawczy uchylono z uwagi na jej trudną sytuację rodzinną i zastosowano dozór Policji.

Powódka została zawieszona w pełnieniu obowiązków służbowych na okres jednego roku tj. od dnia 15 lutego 2005r. do dnia 15 lutego 2006r., natomiast decyzją

z dnia 3 marca 2006r. została zwolniona ze służby z upływem trzymiesięcznego terminu, liczonego od daty doręczenia decyzji z zachowaniem prawa do uposażenia w tym okresie w oparciu o art. 26 pkt 12 oraz art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o Służbie Celnej z dnia 24 lipca 1999r. Zwolnienie ze służby nastąpiło z dniem 9 czerwca 2006r. Powódka w 2006r. wykorzystała urlop wypoczynkowy w wymiarze 14,5 dnia.

Pomimo odwołania się powódki od powyższej decyzji Dyrektor Izby Celnej w O. kolejną decyzją z dnia 20 kwietnia 2006r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z dnia 3 marca 2006r.

Wyrokiem z dnia 20 września 2006r. Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę E. I. od decyzji z dnia 20 kwietnia 2006r. Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się powódka wnosząc skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wyrokiem z dnia 10 października 2007r. uchylił wyrok z dnia 20 września 2006r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w O. oraz zasądził od Dyrektora Izby Celnej w O. na rzecz E. I. kwotę 615 złotych.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. wyrokiem z dnia 19 lutego 2008r. uchylił decyzję Dyrektora Izby Celnej w O. z dnia 20 kwietnia 2006r. i poprzedzając ją decyzję organu I instancji, zasądził od

Dyrektora Izby Celnej w O. na rzecz E. I. kwotę 240 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania sądowego. Sąd ten ostatecznie uznał, że zaskarżona decyzja, jak też utrzymana nią w mocy decyzja pierwszoinstancyjna zostały wydane z naruszeniem szeregu przepisów postępowania administracyjnego

tj. art. 7,77 §1, 80 oraz art. 107§1 i 3 k.p.a. i jako takie nie podlegały wykonaniu.

Z uwagi na toczące się postępowanie karne E. I. mimo powrotu do służby od dnia 27 maja 2008r. została zawieszona w wykonywaniu obowiązków służbowych.

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2010r. Sąd Rejonowy w Olecku uznał powódkę winną popełnienia przestępstwa z art.228§1 i 3 kk w zw. z art. 12 kk, przy zastosowaniu art. 65 kk i z tego tytułu skazał ją na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych oraz orzekł wobec niej zakaz zajmowania wszelkich stanowisk w strukturach Służby Celnej na okres 7 lat. Wyrok ten z uwagi na zaskarżenie go przez powódkę nie jest jeszcze prawomocny.

E. I. po zwolnieniu ze służby zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. jako osoba bezrobotna. W okresie od 16 czerwca 2006r. do dnia 26 maja 2008r. posiadała status osoby bezrobotnej, natomiast przez okres sześciu miesięcy tj. od 24 czerwca 2006r. do 23 grudnia 2006r., pobierała zasiłek dla bezrobotnych w wysokości 532,90 złotych miesięcznie. W tym czasie poszukiwała pracy, jednakże bezskutecznie. W kwietniu 2007r. powódka złożyła w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. wniosek o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej. Pismem z dnia 21 maja 2007r. poinformowano E. I. o możliwości przyznania środków w kwocie 12.000 złotych, po spełnieniu określonych wymogów. Ostatecznie powódka zrezygnowała z nich z uwagi na toczące się postępowanie administracyjne w przedmiocie zwolnienia jej ze służby celnej. Z uwagi na przywrócenie powódki do służby w dniu 26 maja 2008r. wznowiono postępowanie i odmówiono uznania jej za osobę bezrobotną od dnia 16 czerwca 2006r., przy czym nie zobowiązano do zwrotu pobranego zasiłku dla bezrobotnych. E. I. z uwagi na toczące się postępowanie karne została ponownie zwolniona ze służby z dniem 8 marca 2010r. na podstawie art. 26 pkt 13 ustawy z dnia 24 lipca 1999r. o Służbie Celnej w zw. z art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2010r. powódka wezwała Izbę Celną w O. do zapłaty kwoty 69.790 złotych tytułem odszkodowania w związku z wydaniem przez Dyrektora Izby Celnej w O. niezgodnych z prawem decyzji z dnia 3 marca 2006r. i 20 kwietnia 2006r. w terminie do dnia 20 sierpnia 2010r. Dyrektor Izby Celnej w O. odmówił spełnienia świadczenia, wskazując że obowiązujące przepisy o Służbie Celnej nie regulują powyższych kwestii.

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w nieznacznej części.

Sąd wskazał, że poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 24 lipca 1999r. o Służbie Celnej, w przeciwieństwie do obecnej z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej (art. 108), nie zawierała unormowań dotyczących możliwości przywrócenia funkcjonariusza do służby celnej w sytuacji uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby. Powołał się przy tym na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 5 czerwca 2008r. (II PZP 9/08, OSNP 2008/23-24/343), w którym uznano, że funkcjonariuszowi celnemu zwolnionemu ze służby decyzją dyrektora Izby Celnej na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999r. o Służbie Celnej, następnie uchyloną prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego jako niezgodną z prawem i niepodlegającą wykonaniu, nie przysługuje po powrocie do służby uposażenie za czas pozostawania poza służbą; nie wyłącza to jednakże możliwości dochodzenia roszczenia o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

W tej sytuacji uznał Sąd, że podstawę dochodzenia roszczeń powódki stanowiły art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. Zdaniem Sądu powódka w niniejszej sprawie wykazała, że decyzja Dyrektora Izby Celnej w O. z dnia 20 kwietnia 2006r., utrzymująca w mocy decyzję z dnia 3 marca 2006r. o zwolnieniu jej ze służby celnej, była niezgodna z prawem, a bezprawność tej decyzji została stwierdzona w drodze wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. z dnia 19 lutego 2008r.

W dalszej kolejności należało zatem ustalić, czy na skutek powyższej decyzji E. I. poniosła szkodę, jeśli tak to w jakim rozmiarze oraz czy pomiędzy szkodą a wydaniem decyzji zachodził związek przyczynowy – skutkowy.

Sąd uznał, iż roszczenie powódki z tytułu utraconego uposażenia i nagrody rocznej co do zasady zasługiwało na uwzględnienie, aczkolwiek nie w wysokości przez nią żądanej. Podkreślił, iż nawet gdyby Dyrektor Izby Celnej w O. nie wydał decyzji z dnia 20 kwietnia 2006r., utrzymującej w mocy decyzję z dnia 3 marca 2006r. o zwolnieniu powódki ze służby celnej, to i tak byłby zmuszony do podjęcia decyzji o takiej samej treści, ale na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999r. o Służbie Celnej z uwagi na skierowanie przeciwko powódce aktu oskarżenia w dniu 13 października 2006r.

W tej sytuacji Sąd przyjął, iż E. I. należało się odszkodowanie obejmujące utracone uposażenie, jednakże wyłącznie za okres od 9 czerwca do 13 października 2006r. Podstawę do wyliczenia odszkodowania z tego tytułu stanowiła informacja przedstawiona przez pozwanego (k. 220), do której powódka nie wносиła zastrzeżeń. Ustalając wysokość odszkodowania, Sąd wziął pod uwagę jedynie kwoty netto, albowiem jest ono wolne od opodatkowania i nie są od niego odprowadzane zaliczki na podatek ani też składki na ubezpieczenie społeczne.

Ostatecznie ustalił, iż w okresie od 9 czerwca do 13 października 2006r., w którym powódka pozostawałaby w stosunku służbowym, gdyby nie wydano z naruszeniem przepisów prawa decyzji o zwolnieniu jej ze służby celnej, uzyskałaby uposażenie w łącznej kwocie 7.416,83 złotych netto oraz nagrodę roczną za w/w okres w kwocie 568,37 złotych netto (126 dni x 924,74 złotych / 205 dni) , co dawało łącznie kwotę 7.985,20 złotych. Jednakże uznał, iż od powyższej kwoty należało odliczyć pobrany przez powódkę za okres czterech miesięcy zasiłek dla bezrobotnych w łącznej kwocie 2.131,60 złotych (4 miesiące x 532,90 złotych), co w rezultacie stanowiło kwotę 5.853,60 złotych.

Sąd oddalił żądanie powódki w zakresie wypłaty świadczeń urlopowych przyznawanych obligatoryjnie każdemu funkcjonariuszowi z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w związku z odbyciem urlopu wypoczynkowego uznając je za przedczesne. Wskazał, że E. I. może dochodzić dopłaty do wypoczynku, składając stosowny wniosek u Dyrektora Izby Celnej w O..

Za pozbawione podstaw prawnych uznał również kolejne żądanie co do zapłaty kwoty 5.490 złotych uiszczonej przez powódkę radcy prawnemu za sporządzenie skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego i reprezentację przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Podkreślił, iż strona postępowania powinna liczyć się z koniecznością ponoszenia kosztów z nim związanych i może domagać się ich zwrotu od strony przeciwnej, jednakże wyłącznie w oparciu o przepisy właściwe dla danego rodzaju postępowania. Podstawę dochodzenia zwrotu poniesionych przez powódkę kosztów postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym mogły zatem stanowić wyłącznie przepisy 199-210 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Podobnie ocenił również żądanie powódki zasądzenia na jej rzecz kwoty 12.000 złotych. Sąd podkreślił, iż gdyby nie została wydana decyzja o zwolnieniu ze służby, kwota 12.000 złotych, którą przyznano powódce tytułem środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej i tak nie mogłaby wejść do jej majątku ze względu na kontynuowanie zatrudnienia w strukturach Izby Celnej i brak przesłanek pozwalających na uznanie jej za osobę bezrobotną. Ponadto istotnym było, iż E. I. składając wniosek o przyznanie jej środków finansowych z Urzędu Pracy w dniu 20 kwietnia 2007r., a zatem po zaskarżeniu ostatecznej decyzji z dnia 20 kwietnia 2006r. o zwolnieniu jej ze służby miała świadomość niepewnej sytuacji odnośnie swojego statusu jako osoby bezrobotnej i pomimo tej wiedzy złożyła wniosek. Sąd zwrócił również uwagę na fakt, iż podstawą uzyskania pomocy jest umowa cywilnoprawna podpisana z osobą posiadającą status bezrobotnego, po spełnieniu określonych przepisami wymogów. W niniejszej sprawie bezspornym natomiast było, iż ostatecznie do podpisania takiej umowy nie doszło.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.853,60 złotych w oparciu o art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił jako bezzasadne. O odsetkach orzekł na podstawie art. 481§1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu wskazał art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia stosownie do wyniku sporu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, która zaskarżając go w części tj. w zakresie pkt II (w zakresie oddalającym powództwo ponad kwotę 5.853,60 złotych) i pkt. III zarzuciła: naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 361§ 2 k.c w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417§1 k.c., art. 405 k.c., art. 203 pkt.1 w zw. z art. 205 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153,poz. 1270); prawa procesowego tj. art. 233 §1 k.p.c. oraz niezgodność ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Wskazując na powyższe wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wnosił o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wobec postawienia w apelacji zarówno zarzutów naruszenia prawa materialnego jak i procesowego zauważyć trzeba, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r. II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128). Powyższe oznaczało zatem konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zmierzającego do zakwestionowania stanu faktycznego zarzutu naruszenia prawa procesowego, który to zarzut w sprawie niniejszej okazał się niezasadny.

Zarzucając sprzeniewierzenie się zasadzie swobodnej oceny dowodów strona powinna była wskazać, które konkretne dowody zostały wadliwie ocenione oraz przedstawić, w czym upatruje przekroczenia przez sąd swoich uprawnień. Należało przytoczyć okoliczności świadczące o tym, że sąd błędnie uznał niektóre dowody za wiarygodne i mające moc dowodową lub też błędnie odmówił konkretnym dowodom mocy dowodowej uznając je za niewiarygodne. Sytuacja taka mogła mieć miejsce w razie naruszenia zasad logiki formalnej odnośnie relacji pomiędzy ustalonymi dowodami, a wyprowadzonymi na tym tle wnioskami, związków przyczynowo – skutkowych, czy też w razie przyjęcia rozumowania pozostającego wbrew zasadom doświadczenia lub też w sytuacji, gdy materiał dowodowy został zebrany z naruszeniem zasad postępowania cywilnego. W niniejszej sprawie skarżąca tego rodzaju uchybień Sądu Okręgowego nie wykazała. Sąd I-szej instancji zgromadzone dowody poddał wszechstronnej i wnikliwej ocenie, ustalając prawidłowo stan faktyczny stanowiący podstawę rozstrzygnięcia. Zgromadzone dowody uprawniały Sąd I-szej instancji do sformułowania wniosku, iż brak było związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego, a szkodą powódki polegającą na rezygnacji ze środków finansowych, które miała uzyskać z Powiatowego Urzędu Pracy w S. na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z ustaleń Sądu Okręgowego bezsprzecznie wynikało, iż do podpisania umowy o przyznaniu pomocy ostatecznie nie doszło, co zresztą nie było kwestionowane przez skarżącą. Akta niniejszej sprawy dowodziły przy tym, że to powódka sama podjęła decyzję o rezygnacji z proponowanych jej przez Urząd Pracy środków, z uwagi na toczące się postępowanie odwoławcze w NSA (pismo z dnia 3 lipca 2007r. k. 148) i niespełnienie wszystkich warunków do pozyskania tego rodzaju środków. Już poprzez te same fakty, o których była mowa wyżej Sąd w sposób uprawniony wywiódł o braku podstaw do uznania, iż wskazywana przez nią kwota 12.000 zł stanowiła szkodę majątkową w świetle art. 361 § 2 k.c.

Sformułowany w tej części przez skarżącą zarzut naruszenia art. 233 k.p.c, który de facto sprowadzał się do kwestionowania ustaleń Sądu Okręgowego jedynie w przedmiocie faktu „przyznania powódce środków finansowych

przez Powiatowy Urząd Pracy w S. na rozpoczęcie działalności gospodarczej” okazał się zatem zarzutem całkowicie nietrafnym.

Niepotwierdzony zarzut procesowy oznaczał, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. jak również prawidłowo zastosował wymienione przepisy, biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne sprawy. Przechodząc do nich wskazać trzeba, że z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008r. II PZP 9/08 (OSNP 2008 /23-24/ 343, Biul. SN 2008/6/26) wynika, iż funkcjonariuszowi celnemu zwolnionemu ze służby decyzją dyrektora I. dyrektora Izby Celnej na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641 ze zm.), następnie uchyloną prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego jako niezgodną z prawem i niepodlegającą wykonaniu, nie przysługuje po powrocie do służby uposażenie za czas pozostawania poza służbą; nie wyłącza to możliwości dochodzenia roszczenia o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

Przyjmując zatem, że żądania powódki nie były roszczeniami ze stosunku służby, mogły być one rozpatrywane jako roszczenie o odszkodowanie za szkodę, jaka mogła pozostawać w związku z wydaniem bezprawnej decyzji o zwolnieniu jej ze służby (w danym wypadku, jako roszczenie dotyczące szkody wyrządzonej decyzją wydaną przez Dyrektora Izby Celnej w O. z dnia 20 kwietnia 2006r.), znajdujące oparcie w art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. Za okres, w którym w następstwie niezgodnej z prawem decyzji o zwolnieniu ze służby E. I. faktycznie nie pełniła służby i nie pobierała uposażenia, należało jej się odszkodowanie (rekompensata pieniężna), o ile wykazałaby, że szkoda, jakiej doznała była następstwem bezprawnego zwolnienia jej ze służby. Wysokość odszkodowania podlegała ustaleniu na zasadach określonych w przepisach prawa cywilnego (art. 361 i nast. k.c.).

Zakres obowiązku odszkodowawczego wyznacza z kolei art. 361 § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem w granicach określonych adekwatnym związkiem przyczynowym, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Strata (damnum emergens) obejmuje zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów poszkodowanego, a więc rzeczywisty uszczerbek w majątku należącym do niego w chwili zdarzenia, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi. Utracone korzyści (lucrum cessans) obejmują tę część majątku poszkodowanego, o którą się jego aktywa nie powiększyły lub pasywa nie zmniejszyły, a skutek ten nastąpiłby, gdyby nie owe zdarzenie sprawcze, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi (np. utrata zarobków, utrata spodziewanego zysku).

Hipotetyczny element szkody, jakim są utracone korzyści, podlega ustaleniu w realiach konkretnej sprawy przez przeprowadzenie fikcyjnego rozumowania opartego na analizie dostępnych faktów, mającego odtworzyć sytuację, jaka najprawdopodobniej wystąpiłaby, gdyby nie doszło do zdarzenia powodującego szkodę (por. wyroki Sądu Najwyższego dnia 27 listopada 2002 r., I CKN 1215/00, OSP 2004 nr 1, poz. 3 i z dnia 28 kwietnia 2004 r., III CK 495/02, Biuletyn SN 2004 nr 11, s. 41).

W niniejszej sprawie utracone korzyści powódki obejmowały niewątpliwie to, co przy prawidłowym wykonywaniu umowy z tytułu zatrudnienia u pozwanego weszłoby do jej majątku, a zatem utracone przez nią uposażenie za okres od 9 czerwca do dnia 13 października 2006r oraz nagrodę roczną za ten okres. Porównanie dotyczyło zatem stanu czynnego majątku, jaki istniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę, ze stanem jaki istnieje rzeczywiście. Różnica w stanie majątkowym skarżącej spowodowana przez bezprawną decyzję o zwolnieniu jej ze służby celnej sprowadzała się zatem w okolicznościach niniejszej sprawy do kwoty 5.853,60 złotych, którą ostatecznie przyjął Sąd Okręgowy (po odjęciu od przewidywanego dochodu netto kwot pobranego przez powódkę zasiłku dla bezrobotnych przez okres czterech miesięcy).

Wbrew zarzutom skarżącej prawidłowo Sąd I-szej instancji odliczył od kwoty odszkodowania kwoty pobranego przez E. I. zasiłku dla bezrobotnych przez okres czterech miesięcy w łącznej kwocie 2.131,60złotych. Należało

bowiem podkreślić, że przyznanie powódce odszkodowania nie mogło prowadzić do sytuacji, w której otrzymałaby od obowiązanego do naprawienia szkody świadczenie przenoszące rozmiar doznanego uszczerbku, które w konsekwencji mogłoby doprowadzić do jej bezpodstawnego wzbogacenia. Wspomnieć w tym miejscu należało również o zasadzie restytucji, rozumianej jako zakaz wzbogacenia poszkodowanego. Wynika z niej, iż poszkodowany nie może bogacić się na odszkodowaniu, innymi słowy, że nie może ono przekraczać jego szkody. Zważywszy na powyższe stwierdzić należało, iż kolejny zarzut apelacyjny, wskazujący na naruszenie art. 405 k.c. był zarzutem nietrafnym.

Nie można było przy tym podzielić stanowiska powódki jakoby Sąd Okręgowy przy ustalaniu odszkodowania winien był uwzględnić składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Zwrócić bowiem należało uwagę, że nie jest to element utraconych korzyści skarżącej, gdyż de facto nie byłyby jej w istocie wypłacane, a zatem nie mogłaby ona również nimi dysponować.

Odnosząc się natomiast do żądania uwzględnienia kwoty 5.490 złotych poniesionej przez E. I. tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, to również należało uznać je za Sądem I-szej instancji za bezzasadne, ponieważ ich zwrot przewidziany jest na warunkach oraz w oparciu o przepisy właściwe dla danego rodzaju postępowania. Skarżąca mogła zatem domagać się ich zwrotu jedynie przed tym sądem i w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W zaistniałych okolicznościach nie można było zatem zarzucić Sądowi I-szej instancji naruszenia art. 203 pkt.1 w zw. z art. 205 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, które de facto nie miały zastosowania w niniejszej sprawie.

Zaprobować należało również stanowisko Sądu I –szej instancji, że kwoty 12.000 złotych, którą powódka miała otrzymać z Powiatowego Urzędu Pracy w S. na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie można było traktować jako szkody w postaci utraconych korzyści (lucrum cessans). Żądana przez apelującą kwota nie pozostawała bowiem w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę (ostateczna decyzja Dyrektora Izby Celnej w O. z dnia 20 kwietnia 2006r. o zwolnieniu ze służby), o czym była mowa wcześniej. Sam fakt rezygnacji przez skarżącą ze środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, nie był normalnym i przewidywalnym w zwykłym biegu następstwem decyzji o zwolnieniu jej ze służby, ale wynikał raczej z niepewności powódki odnośnie jej statusu jako osoby bezrobotnej w związku z wcześniejszym zaskarżeniem tejże decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O..

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się również żadnych ze wskazanych w apelacji strony uchybień w zakresie postanowienia o kosztach w sprawie. Ostateczne rozstrzygnięcie sporu w niniejszej sprawie uzasadniało zastosowanie przez Sąd

I-szej instancji bezsprzecznie zasady z art. 100 k.p.c. w odniesieniu do postanowienia o kosztach w sposób, w jakim doszło do wygrania procesu przez powódkę – tj. w 7,15% i przegrania w 92,85 % - przy czym w takim też zakresie skarżąca była zobowiązana do zwrotu tych kosztów przeciwnikowi. Brak było natomiast podstaw do zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 102 k.p.c., gdyż wypadek szczególnie uzasadniony w tej sprawie nie zachodził.

W zaistniałych warunkach podniesione przez stronę zarzuty apelacyjne okazały się więc w całości nietrafne i skutkowały one oddaleniem jej apelacji na zasadzie art. 385 k.p.c.

Wynik rozpoznania apelacji rzutował konsekwentnie na postanowienie o kosztach, na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1 k.p.c.